

Lovforslag nr. L 155. Fremsat den 31. januar 2001 af indenrigsministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse

(Ændrede regler om valg af borgmester og viceborgmester i kommuner med mellemformsstyre m.v.)

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 810 af 28. oktober 1999, som ændret ved § 5 i lov nr. 1317 af 20. december 2000, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, stk. 2, ændres »Patentdirektoratet« til: »Patent- og Varemærkestyrelsen«, og »Industri- ministeren« ændres til: »Erhvervsministeren«.
2. I § 16, stk. 1, *litra c*, ændres »af kommunalbe- styrelsen« til: »af kommunalbestyrelsen, eller af økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kom- munalbestyrelsen,«.
3. I § 29, stk. 5, *litra c*, ændres »magistratsafde- ling« til: »afdeling« og »magistratsafdelinger« til: »afdelinger«.
4. I § 32 indsættes efter »kommunalbestyrel- sen«: »jf. dog stk. 2«, og som *stk. 2* indsættes:
»*Stk. 2.* I kommuner, der styres efter reglerne i § 64 eller § 64 a, kan de dokumenter, der er nævnt i stk. 1, tillige underskrives af magistrats- medlemmer eller udvalgsformænd og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrel- sen.«.
5. I § 65 indsættes som *stk. 5-7*:
»*Stk. 5.* En kommunalbestyrelse, der træffer bestemmelse efter stk. 1, kan i styrelsesvedtæg- ten med virkning for kommende valgperioder træffe bestemmelse om, at valget af kommunal- bestyrelsens formand og formændene for de stå- ende udvalg foretages under ét som forholdstals-

valg, jf. stk. 2, 2. pkt. Det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at ud- pege kommunalbestyrelsens formand. Den gruppe, der udpeger kommunalbestyrelsens for- mand, udpeger tillige næstformanden, medmin- dre der vælges to næstformænd, jf. § 6, stk. 5. Bestemmelse i styrelsesvedtægten efter 1. pkt. eller ophævelse af bestemmelse herom skal ved- tages forud for valgdagen, jf. § 6, stk. 2, i lov om kommunale valg.

Stk. 6. Når en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrel- sen, besættes den ledigblevne plads for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid af den grup- pe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den afgående formand eller næstformand.

Stk. 7. Når stedfortræderen for en formand el- ler næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, er indtrådt i henhold til § 15, stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, tilkommer det den gruppe, der har udpeget formanden eller næstformanden, at udpege den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.«.

6. I § 65 c, *stk. 1*, indsættes efter »i denne lovs«: »§ 15, stk. 2,«.

7. I § 65 d, *stk. 1, 3. pkt.*, udgår: », samt at obser- vatørerne modtager diæter, erstatning for tabt ar- bejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a«.

8. I § 68, stk. 2, ændres »lov om almene boliger m.v.« til: »lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2001.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indeholder hjemmel til at give kommunalbestyrelsen i kommuner med mellemformsstyre mulighed for at beslutte, at valget af borgmesteren og formændene for de stående udvalg skal ske under ét ved forholdstalsvalg, jf. afsnit 2.1.

Lovforslaget indeholder desuden bl.a. forslag, der giver kommunalbestyrelsen adgang til at overlade visse beslutninger til økonomiudvalget, forslag om ændrede legitimationsregler i magistratskommuner og kommuner med delt administrativ ledelse og forslag, der giver indenrigsministeren hjemmel til at dispensere fra visse regler om stedfortræderindkaldelse, jf. afsnit 2.2.

Forslagene fremsættes på baggrund af, at Indenrigsministeriet i de seneste år – bl.a. på baggrund af henvendelser fra Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og Københavns Borgerrepræsentation – er gjort opmærksom på, at visse af de gældende regler i den kommunale styrelseslov i nogle tilfælde kan forekomme uhensigtsmæssige. Ministeriet har derfor i flere tilfælde tilkendegivet at ville søge visse regler ændret ved førstkommende revision af den kommunale styrelseslov.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Ændrede regler om valg af borgmester og viceborgmester i kommuner med mellemformsstyre

Ved en ændring af lov om kommunernes styrelse i 1993 fik kommunalbestyrelsen mulighed for at indføre såkaldt mellemformsstyre, der indebærer, at økonomiudvalget består af borgmesteren og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. § 65 i lov om kommunernes styrelse. Denne styreform afviger fra det traditionelle udvalgsstyre ved udvalgsformændenes placering og valg.

Udvalgsformændene for de stående udvalg vælges ved mellemformsstyre af kommunalbestyrelsen ved

forholdstalsvalg. Borgmesteren, der er født formand for økonomiudvalget, vælges derimod efter de gældende regler ved flertalsvalg. Borgmesterens post som formand for økonomiudvalget fraregnes i det antal udvalgsformandsposter, som kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken borgmesteren hører.

Der er ikke noget til hinder for, at borgmesteren – uanset dennes øvrige tilhørsforhold til en gruppe i kommunalbestyrelsen – anmelder sig som énmandsgruppe forud for forholdstalsvalget.

I visse tilfælde vil en sådan gruppeanmeldelse på grund af fraregningsreglerne i den kommunale styrelseslov kunne føre til, at den gruppe, som borgmesteren i øvrigt tilhører, opnår en fordel, der kan forekomme uhensigtsmæssig, idet borgmesterens post som formand for økonomiudvalget ikke fraregnes i det antal udvalgsformandsposter, der tilkommer gruppen. Fordelingen af udvalgsformandsposterne afspejler i så fald ikke det reelle politiske styrkeforhold i kommunalbestyrelsen.

Det foreslås på denne baggrund fastsat i den kommunale styrelseslov, at kommunalbestyrelsen i kommuner, der har truffet beslutning om mellemformsstyre, med virkning for kommende valgperioder kan beslutte, at valget af borgmester og formændene for de stående udvalg foretages under ét som forholdstalsvalg med den konsekvens, at den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, udpeger borgmesteren, jf. lovforslagets § 1, nr. 5. Såfremt kommunalbestyrelsen træffer beslutning herom, undgås det, at den gruppe, som borgmesteren reelt tilhører, kan opnå en fordel ved, at borgmesteren anmelder sig som énmandsgruppe ved forholdstalsvalget.

2.2. Andre ændringer

Med lovforslaget gives der tillige mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan bemyndige økonomiudvalget til at træffe afgørelse om, hvilke kurser m.v., som et kommunalbestyrelsesmedlem deltager i, der har betydning for varetagelsen af visse af medlemmets kommunale hverv, jf. lovforslagets § 1, nr. 2. Afgørelsen

har betydning for, om medlemmet har ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse i forbindelse med deltagelsen i kurset. Kommunalbestyrelsen har ikke efter de gældende regler mulighed for at overlade denne beføjelse til andre, hvilket kan give anledning til praktiske vanskeligheder.

Endvidere foreslås det, at det i den kommunale styrelseslov fastslås, at magistratsmedlemmer og udvalgsformænd i kommuner med magistratsstyre eller delt administrativ ledelse er legitimerede til at underskrive dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 4. Efter de gældende regler skal sådanne dokumenter underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd). Dette forekommer uhensigtsmæssigt i kommuner med magistratsstyre eller delt administrativ ledelse, hvor henholdsvis magistratsmedlemmerne og udvalgsformændene varetager den daglige ledelse for hver deres afdeling. Det er – som efter de gældende regler – en betingelse, at dokumenterne underskrives sammen med en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

Desuden giver lovforslaget hjemmel til, at indenrigsministeren kan dispensere fra den kommunale styrelseslovs regler om stedfortræderindkaldelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. En kommunalbestyrelse vil således med indenrigsministerens godkendelse kunne fastsætte regler, der øger adgangen til indkaldelse af

stedfortræder ved et kommunalbestyrelsesmedlems fravær fra kommunalbestyrelsens møder.

Endelig foreslås det, at enkelte overflødige bestemmelser i den kommunale styrelseslov udgår, ligesom visse bestemmelser foreslås ændret som en konsekvens af tidligere vedtagne ændringer af lovgivningen.

3. Lovforslagets økonomiske, administrative og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for amtskommunerne eller kommunerne.

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Forslaget har ingen erhvervsadministrative, erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne.

4. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

5. Hørte myndigheder

Lovforslaget er sendt i høring hos Erhvervsministeriet, Justitsministeriet, Dømsstolsstyrelsen, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, amtskommuner og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, amtskommuner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Bestemmelsen foreslås ændret som en konsekvens af, at betegnelsen i patentloven for patentmyndigheden ved lov nr. 412 af 31. maj 2000 blev ændret til Patent- og Varemærkestyrelsen, og at patentlovgivningen nu henhører under erhvervsministerens ressortområde.

Til nr. 2

Det følger af § 16, stk. 1, litra a og b, i den kommunale styrelseslov, at kommunalbestyrelsesmedlemmernes faste vederlag omfatter medlemmernes deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen, dennes udvalg samt underudvalg og deltagelse i møder i forbindelse med varetagelse af kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen, medmindre der på andet grundlag er fastsat bestemmelse om særskilt vederlæggelse.

Endvidere fremgår det af § 16, stk. 1, litra c, i den kommunale styrelseslov, at det faste vederlag, der ydes til kommunalbestyrelsesmedlemmer, bl.a. omfatter medlemmernes deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbestyrelsen anses for at have betydning for varetagelsen af de i § 16, stk. 1, litra a og b, nævnte hverv.

§ 16, stk. 1, litra c, antages at indeholde et forbud mod, at kommunalbestyrelsen overlader denne beføjelse til andre. Det er således alene kommunalbestyrelsen, der kan afgøre, om et kursus m.v. har betydning for varetagelsen af de i § 16, litra a og b, nævnte hverv. Kommunalbestyrelsen kan herunder udarbejde generelle regler, f.eks. i et kursusregulativ.

Indenrigsministeriet er gjort opmærksom på, at det nævnte delegationsforbud kan give anledning til praktiske vanskeligheder.

Bestemmelsen foreslås derfor ændret således, at kommunalbestyrelsen kan overlade beføjelsen til at træffe afgørelse efter bestemmelsen til økonomiudvalget. Forslaget indebærer ikke, at der tillægges økonomiudvalget en selvstændig kompetence til at træffe afgørelse efter § 16, stk. 1, litra c.

Kommunalbestyrelsen vil med ændringen ikke kunne bemyndige et stående udvalg eller den kommunale administration til at træffe sådanne afgørelser. Det sikres herved, at alle kommunalbestyrelsens medlemmer – uanset hvilke udvalg de er medlem af – undergives en ensartet praksis med hensyn til vurderingen af, hvilke kurser m.v. der anses for at have betydning for de i § 16, stk. 1, litra a og b, nævnte hverv.

Til nr. 3

Der er alene tale om en sproglig ændring som følge af en tidligere vedtaget ændring af den kommunale styrelseslov (lov nr. 231 af 2. april 1997), hvorved der indsattes regler om generel inhabilitet for udvalgsformænd i kommuner med delt administrativ ledelse.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i § 32 i den kommunale styrelseslov skal dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

Bestemmelsen er alene en legitimationsregel, der har til formål over for omverdenen – navnlig tinglysningsmyndighederne og långivere – at skabe klarhed over, hvem der er legitimeret til at underskrive de pågældende dokumenter på kommunens vegne. Bestemmelsen regulerer således ikke spørgsmålet om, hvem der skal have kompetencen til at træffe beslutning vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser.

I kommuner med magistratsstyre eller delt administrativ ledelse, jf. § 64 og § 64 a i den kommunale styrelseslov, varetager borgmesteren og de øvrige magistratsmedlemmer henholdsvis udvalgsformænd den daglige administrative ledelse for den del af kommunens administration, der henhører under den pågældende magistratsafdeling henholdsvis det pågældende udvalg. Det kan i kommuner med magistratsstyre eller delt administrativ ledelse forekomme u hensigtsmæssigt, at dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser ikke tillige kan underskrives af det magistratsmedlem eller den udvalgsformand, som varetager den daglige administrative ledelse af den del af administrationen, hvor den pågældende sag behandles.

Det foreslås på denne baggrund, at der i § 32 som *stk. 2* indsættes en bestemmelse, der indebærer, at magistratsmedlemmer og udvalgsformænd i kommuner med magistratsstyre henholdsvis delt administrativ ledelse legitimeres til at underskrive dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser.

Forslaget har betydning for de kommuner, der har mulighed for at indføre magistratsstyre eller delt administrativ ledelse. Det drejer sig om Frederiksberg, Københavns, Odense, Aalborg og Århus Kommuner.

Bestemmelsen indebærer, at magistratsmedlemmer og udvalgsformænd vil være legitimerede til at underskrive alle dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser. Legitimationsbestemmelsen er således – af hensyn til, at der over for omverdenen fortsat må være den fornødne klarhed over, hvem der er legitimeret – ikke begrænset til dokumenter vedrørende dispositioner, der foretages inden for den del af kommunens administration, der henhører under den pågældende magistratsafdeling henholdsvis det pågældende udvalg.

Det er – ligesom efter de gældende regler – en betingelse, at de pågældende dokumenter underskrives af magistratsmedlemmet eller udvalgsformanden i forening med en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

Til nr. 5

Efter de gældende bestemmelser i § 65, stk. 1, i den kommunale styrelseslov kan kommunalbestyrelsen vedtage en styreform – såkaldt mellemformsstyre – der indebærer, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Formændene for de stående udvalg vælges ved mellemformsstyre af kommunalbestyrelsen ved forholdstalsvalg, jf. § 65, stk. 2, i den kommunale styrelseslov. Kommunalbestyrelsens formand vælges ved flertalsvalg, jf. § 6, stk. 2, i den kommunale styrelseslov.

Kombinationen af flertalsvalget af borgmesteren og forholdstalsvalget af udvalgsformændene indebærer, at der opstår spørgsmål om fraregning af borgmesterens post som født formand for økonomiudvalget. Dette spørgsmål er reguleret i § 65, stk. 3, 3. pkt., i den kommunale styrelseslov, der fastslår, at posten som formand for økonomiudvalget regnes som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Den gruppe, som borgmesteren tilhører, tildeles således posten som formand for økonomiudvalget på gruppens første kvotient.

Såfremt borgmesteren anmelder sig som énmandsgruppe forud for forholdstalsvalget, vil posten som formand for økonomiudvalget tilfalde énmandsgruppen. Det vil indebære, at fraregningsreglen ikke får virkning, idet énmandsgruppen ikke vil opnå andre formandsposter, hvori posten som formand for økonomiudvalget kan fraregnes. Det samme vil være tilfældet, såfremt borgmesteren ved forholdstalsvalget an-

melder sig sammen med en gruppe, der ikke er stor nok til at opnå udvalgsformandsposter.

Efter de gældende regler er der intet til hinder for, at borgmesteren anmelder sig som énmandsgruppe ved forholdstalsvalget, uanset borgmesterens eventuelle øvrige tilhørsforhold til en gruppe i kommunalbestyrelsen.

En sådan gruppeanmeldelse vil i visse situationer kunne medføre en fordel for den gruppe, som borgmesteren i øvrigt tilhører, fordi fraregningsreglen ikke får virkning ved fordelingen af udvalgsformandsposter til den gruppe i kommunalbestyrelsen, borgmesteren i øvrigt tilhører.

Det kan i visse tilfælde forekomme urimeligt, at der kan opnås en sådan fordel på grund af en gruppeanmeldelse, som ikke afspejler det politiske tilhørsforhold i kommunalbestyrelsen.

Det foreslås på denne baggrund, at der i § 65 som *stk. 5* indsættes en bestemmelse, der giver mulighed for, at kommunalbestyrelsen i kommuner med mellemformsstyre i styrelsesvedtægten med virkning for kommende valgperioder kan træffe bestemmelse om, at valget af kommunalbestyrelsens formand og formændene for de stående udvalg foretages under ét som forholdstalsvalg.

Bestemmelsen giver således kommunalbestyrelsen mulighed for at fravige den kommunale styrelseslovs regler om, at borgmesteren vælges ved flertalsvalg.

Forholdstalsvalg af borgmestre gøres ikke obligatorisk med den foreslåede bestemmelse. Det bør fortsat være udgangspunktet, at borgmesteren – der varetager en række centrale funktioner i kommunestyret – vælges af et flertal i kommunalbestyrelsen. Det vil således være op til den enkelte kommunalbestyrelse, om valg af borgmesteren skal ske ved flertalsvalg, eller om valget af borgmesteren og formændene for de stående udvalg skal ske under ét ved forholdstalsvalg.

En kommunalbestyrelses bestemmelse om, at valget af borgmesteren og formændene for de stående udvalg skal ske under ét ved forholdstalsvalg, indebærer, at valget af kommunalbestyrelsens formand sker ved det forholdstalsvalg, hvorved formændene for de stående udvalg vælges, jf. henvisningen i 1. pkt. til § 65, stk. 2, 2. pkt. Reglerne i § 65 for dette valg finder således anvendelse, medmindre andet følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 5*.

En kommunalbestyrelses bestemmelse om, at borgmesteren og formændene for de stående udvalg skal vælges under ét ved forholdstalsvalg, får alene virkning for kommende valgperioder. En beslutning herom vil således først få virkning ved den kommende kommunalbestyrelses konstituering. Herved undgås

tvivl om, hvorvidt det kan betragtes som usagligt at ændre styrelsesvedtægtens bestemmelser om valg af borgmester alene med det formål at opnå en omfordeling af udvalgsformandsposterne.

I bestemmelsens 2. *pkt.* præciseres det, at det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at udpege borgmesteren.

Valget af næstformanden foretages efter de gældende regler ved flertalsvalg, jf. § 6, stk. 4, i den kommunale styrelseslov. Såfremt kommunalbestyrelsen bestemmer, at borgmesteren og formændene for de stående udvalg skal vælges under ét ved forholdstalsvalg, således at det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at udpege formanden, forekommer det imidlertid naturligt, at næstformanden vælges af samme gruppe.

Det foreslås derfor i 3. *pkt.*, at næstformanden udpeges af den valggruppe, der har udpeget borgmesteren.

I de tilfælde, hvor der ifølge styrelsesvedtægten skal vælges en første og en anden næstformand, foretages valget dog under ét som forholdstalsvalg, jf. § 6, stk. 5, i den kommunale styrelseslov. Dette gælder, uanset om kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at vælge borgmesteren ved forholdstalsvalg.

Det er i bestemmelsens 4. *pkt.* fastsat, at bestemmelse eller ophævelse af bestemmelse i styrelsesvedtægten om, at valget af borgmesteren og formændene for de stående udvalg skal ske under ét ved forholdstalsvalg, skal vedtages forud for valgdagen. Bestemmelse herom – som alene har virkning for kommende valgperioder, jf. bestemmelsens 1. *pkt.* – skal således vedtages forud for den 3. tirsdag i november i det år, hvor nyvalg til kommunalbestyrelsen skal finde sted, jf. § 6, stk. 2, i lov om kommunale valg.

Herved undgås det, at kommunalbestyrelsen er i besiddelse af oplysninger om den kommende kommunalbestyrelses sammensætning, forinden der med virkning for en kommende valgperiode træffes beslutning om at ændre måden, hvorpå borgmesteren vælges.

En kommunalbestyrelse i en kommune, der styres efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 65, er – uanset om borgmesteren og udvalgsformændene er valgt ved et samlet forholdstalsvalg i henhold til § 65, stk. 5 – ikke afskåret fra i løbet af valgperioden at beslutte, at kommunen fremover skal styres efter de almindelige regler om udvalgsstyre i den kommunale styrelseslovs kapitel III. En eventuel beslutning herom vil bl.a. indebære, at der skal ske nyvalg af borgmesteren. En beslutning om i løbet af valgperioden at overgå til almindeligt udvalgsstyre med den virkning, at der bl.a. skal ske nyvalg af borgmesteren, må ikke forfølge

usaglige formål. En sådan beslutning må således eksempelvis ikke alene være begrundet med flertallets politisk begrundede utilfredshed med borgmesteren.

Bestemmelsen i *stk. 6* sikrer, at den gruppe, der har udpeget en formand eller næstformand i medfør af *stk. 5*, udpeger en ny formand eller næstformand for resten af funktionstiden, hvis formanden eller næstformanden fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen indebærer en fravigelse af den kommunale styrelseslovs § 7, stk. 3, 1. *pkt.*, hvorefter valg af ny formand eller næstformand i tilfælde af fritagelse, død eller udtræden, foretages ved flertalsvalg.

Med bestemmelsen i *stk. 7* er det sikret, at det tilkommer den gruppe, der har udpeget formanden eller næstformanden i medfør af *stk. 5*, at udpege den, der under formandens eller næstformandens længerevarende fravær skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand. Det er i bestemmelsen fastsat som betingelse for udpegning af en fungerende formand eller næstformand, at stedfortræderen for formanden eller næstformanden er indtrådt i henhold til den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2, og at den forhindring, der er baggrunden for indkaldelse af stedfortræder, har en forventet varighed af mindst 2 måneder.

Betingelserne for udpegning af fungerende formand eller næstformand svarer til betingelserne efter de gældende regler i den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 5. Den foreslåede bestemmelse i *stk. 7* indebærer således alene en fravigelse af reglerne om, at valg af fungerende formand eller næstformand sker ved flertalsvalg, jf. § 15, stk. 5, jf. § 7, stk. 3, 1. *pkt.*

Til nr. 6

De generelle regler om stedfortræderindkaldelse findes i § 15, stk. 1 og 2, i den kommunale styrelseslov.

Efter § 15, stk. 1, kan stedfortræderen på begæring kræves indkaldt til at deltage i et kommunalbestyrelsesmøde, hvis et medlem – uanset hindringens varighed – er forhindret i at deltage på grund af sin helbredstilstand. Endvidere vil stedfortræderen kunne kræves indkaldt til det konstituerende møde og til 2. behandlingen af budgettet i alle tilfælde af medlemmets lovlige forfald.

Har medlemmet forfald på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, er det ifølge § 15, stk. 2, en betingelse for borgmesterens obligatoriske indkaldelse af stedfortræder, at hindringen har en forventet varighed af mindst én måned. Det

kræves, at der er tale om en absolut og varig hindring i hele perioden.

Efter de gældende regler er der således eksempelvis ikke mulighed for at indkalde stedfortræderen ved et medlems fravær fra et eller flere kommunalbestyrelsesmøder på grund af varetagelsen af andet offentligt hverv, medmindre medlemmet er forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode på mindst én måned.

Forsøgskontaktudvalget – som bl.a. har til formål at formidle generelle ønsker fra kommuner og amtskommuner om nye forsøgsmuligheder i lovgivningen til regeringen – har i en redegørelse fra marts 1999 beskrevet et forslag fra Lyngby-Taarbæk Kommune om, at den kommunale styrelseslov ændres, således at der – på samme måde som når fraværet begrundes i sygdom – gives adgang til at indkalde stedfortræder til det enkelte kommunalbestyrelsesmøde ved et medlems fravær på under en måned på grund af andet borgerligt ombud, kursusdeltagelse for kommunen eller anden arbejdsgiver og arbejde for anden arbejdsgiver. Kommunernes Landsforening har i den forbindelse foreslået en ændring af dispensationsbestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 65 c, stk. 1, således at der gives mulighed for, at indenrigsministeren kan dispensere fra reglerne om stedfortræderindkaldelse.

Regeringen har hidtil været tilbageholdende over for forslag om en øget adgang til indkaldelse af stedfortrædere. De væsentligste argumenter har været, at en sådan adgang vil kunne føre til hyppig deltagelse af stedfortrædere i kommunalbestyrelsens møder med deraf følgende forringelse af kontinuiteten i kommunalbestyrelsens arbejde. En generel udvidelse af adgangen til at indkalde stedfortrædere vil endvidere kunne føre til usikkerhed med hensyn til ansvarsplacering for sagernes behandling og afgørelse samt svækkelse af den almindelige respekt for det borgerlige ombud og vælgernes afgørelse.

For en udvidet adgang til stedfortræderindkaldelse taler på den anden side hensynet til, at det politiske styrkeforhold i kommunalbestyrelsen ikke forrykkes på grund af et medlems fravær. Dette hensyn vil navnlig stå stærkt i tilfælde, hvor et medlem er fraværende på grund af varetagelsen af et hverv, som den pågældende er valgt til af kommunalbestyrelsen.

Med henblik på bedre at kunne vurdere tyngden af disse modsatrettede hensyn, er det fundet hensigtsmæssigt at give indenrigsministeren mulighed for at meddele dispensation fra bestemmelsen om stedfortræderindkaldelse i den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2. Herved vil der blive givet den enkelte kommunalbestyrelse mulighed for at afveje fordele og ulemper ved en udvidet adgang til stedfortræderindkaldelse, ligesom konsekvenserne af en udvidet adgang til stedfortræderindkaldelse vil kunne afprøves.

Det foreslås derfor – som foreslået af Kommunernes Landsforening – at bestemmelsen i § 65 c, stk. 1, i den kommunale styrelseslov udvides, således at indenrigsministeren kan dispensere fra reglerne om stedfortræderindkaldelse i § 15, stk. 2.

En kommunalbestyrelse vil således med indenrigsministerens godkendelse kunne fastsætte regler, der øger adgangen til indkaldelse af stedfortræder ved et kommunalbestyrelsesmedlems fravær fra kommunalbestyrelsens møder.

Til nr. 7

§ 65 d i den kommunale styrelseslov indeholder hjemmel til nedsættelse af lokaludvalg.

Det fremgår af § 65 d, stk. 1, 3. pkt., at kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder, samt at observatørerne modtager diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a i den kommunale styrelseslov.

Det foreslås, at bestemmelsens sidste led vedrørende diæter m.v. udgår. Baggrunden herfor er, at der nu i § 16 a er hjemmel til udbetaling af diæter m.v. til observatørerne. Sidste led i § 65 d, stk. 1, 3. pkt., er således overflødig.

Til nr. 8

Henvisningen til lov om almene boliger m.v. foreslås ændret som følge af, at denne lovs titel ved lov nr. 970 af 17. december 1997 blev ændret til »lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.«.

Til § 2

Efter bestemmelsen træder loven i kraft den 1. juli 2001.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 810 af 28. oktober 1999, som
ændret ved § 5 i lov nr. 1317 af 20. december
2000, foretages følgende ændringer:

§ 4. Ændring af en kommunes navn kan kun
ske med indenrigsministerens samtykke.

Stk. 2. Kommunevåben og -segl, der er regi-
streret i Patendirektoratet, er forbeholdt de kom-
munale myndigheder i den pågældende kommu-
ne. Industriministeren fastsætter regler om an-
søgning, registrering, udslettelse m.v. af kom-
munevåben og -segl samt regler om gebyrer for
indlevering af ansøgninger og udskrifter af regi-
stret.

§ 16. Der ydes et fast vederlag til kommunal-
bestyrelsens medlemmer. Indenrigsministeren
fastsætter nærmere regler om vederlaget. Veder-
laget omfatter medlemmernes

- a) deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen
og dennes udvalg samt underudvalg,
- b) deltagelse i møder i forbindelse med vareta-
gelse af kommunale hverv, der udføres efter
valg af kommunalbestyrelsen, medmindre
der på andet grundlag er fastsat bestemmelse
om særskilt vederlæggelse,
- c) deltagelse i kurser m.v., der af kommunalbe-
styrelsen anses for at have betydning for va-
retagelsen af de under litra a og b nævnte
hverv,
- d) deltagelse i seminarer, jf. § 9 a,
- e) varetagelse af andre nærmere angivne kom-
munale hverv efter anmodning fra kommu-
nalbestyrelsen eller dennes udvalg og
- f) udførelse af andre aktiviteter i forbindelse
med de under litra a-e nævnte møder m.v.

Stk. 2-12. - - -

1. I § 4, *stk. 2*, ændres »Patendirektoratet« til:
»Patent- og Varemærkestyrelsen«, og »Industri-
ministeren« ændres til: »Erhvervsministeren«.

2. I § 16, *stk. 1, litra c*, ændres »af kommunalbe-
styrelsen« til: »af kommunalbestyrelsen, eller af
økonomiudvalget efter bemyndigelse fra kom-
munalbestyrelsen,«.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 29. Et udvalgsmedlem må ikke mod betaling yde nogen præstation til den gren af kommunens forvaltning, der forestås af vedkommende udvalg, uden efter forudgået offentlig licitation eller, hvor forholdene særlig taler derfor, i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagelse.

Stk. 2-4. - - -

Stk. 5. Ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af

- a) et stående udvalg, hvis den ansatte i medfør af stk. 2, litra a, er udelukket fra medlemskab af udvalget,
- b) økonomiudvalget, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for økonomiudvalgets forvaltningsområde eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under et stående udvalg hørende forvaltningsområde,
- c) magistraten jf. § 64, eller formand for et stående udvalg i en kommune, der styres efter reglerne i § 64 a, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet i den magistratsafdeling, der forestås af den pågældende, eller er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af et under en af de andre magistratsafdelinger hørende forvaltningsområde.

§ 32. Dokumenter vedrørende kommunens køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal underskrives af kommunalbestyrelsens formand eller næstformand (næstformænd) og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.

3. I § 29, stk. 5, litra c, ændres »magistratsafdeling« til: »afdeling« og »magistratsafdelinger« til: »afdelinger«.

4. I § 32 indsættes efter »kommunalbestyrelsen«: »jf. dog stk. 2«, og som stk. 2 indsættes:

»Stk. 2. I kommuner, der styres efter reglerne i § 64 eller § 64 a, kan de dokumenter, der er nævnt i stk. 1, tillige underskrives af magistratsmedlemmer eller udvalgsformænd og en person, der er bemyndiget dertil af kommunalbestyrelsen.«.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 65. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at økonomiudvalget består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Stk. 2. Formændene for de stående udvalg vælges af kommunalbestyrelsen på det konstituerende møde umiddelbart efter valget af kommunalbestyrelsens formand og næstformand (næstformænd). Valget foretages ved forholdstalsvalg og således, at samme gruppeanmeldelse gælder ved de efterfølgende valg til stående udvalg og økonomiudvalg, jf. stk. 3 og 4. Valgene har virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Stk. 3. Grupperne bestemmer i den rækkefølge, hvori de har opnået ret til at besætte pladser som udvalgsformænd, i hvilke udvalg og med hvilke medlemmer de ønsker at besætte formandsposterne. Intet medlem kan udpeges til mere end een formandspost. Ved fordelingen regnes posten som formand for økonomiudvalget som den første af de formandsposter, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken kommunalbestyrelsens formand hører. Når udvalgsformændene er valgt, vælges de øvrige medlemmer af de stående udvalg efter reglerne i §§ 25 og 27, idet en udvalgsformands plads regnes som den første af de pladser, der kan tilkomme den gruppe inden for kommunalbestyrelsen, til hvilken udvalgsformanden hører.

Stk. 4. Er det i styrelsesvedtægten fastsat, at økonomiudvalget består af et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. stk. 1, vælges medlemmerne til økonomiudvalget efter forholdstal og således, at de i henhold til stk. 1 besatte pladser fragår i de pågældende gruppers pladser.

Bilag til f. t. l. vedr. kommunernes styrelse

Gældende formulering

Lovforslaget

5. I § 65 indsættes som *stk. 5-7*:

»*Stk. 5.* En kommunalbestyrelse, der træffer bestemmelse efter stk. 1, kan i styrelsesvedtægten med virkning for kommende valgperioder træffe bestemmelse om, at valget af kommunalbestyrelsens formand og formændene for de stående udvalg foretages under ét som forholdstalsvalg, jf. stk. 2, 2. pkt. Det tilkommer den gruppe, der opnår den største kvotient ved valget, at udpege kommunalbestyrelsens formand. Den gruppe, der udpeger kommunalbestyrelsens formand, udpeger tillige næstformanden, medmindre der vælges to næstformænd, jf. § 6, stk. 5. Bestemmelse i styrelsesvedtægten efter 1. pkt. eller ophævelse af bestemmelse herom skal vedtages forud for valgdagen, jf. § 6, stk. 2, i lov om kommunale valg.

Stk. 6. Når en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, fritages for sit hverv, dør eller udtræder af kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads for resten af kommunalbestyrelsens funktionstid af den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har udpeget den afgående formand eller næstformand.

Stk. 7. Når stedfortræderen for en formand eller næstformand, der er udpeget i medfør af stk. 5, er indtrådt i henhold til § 15, stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, tilkommer det den gruppe, der har udpeget formanden eller næstformanden, at udpege den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.«.

§ 65 c. Med indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.

Stk. 2-3. - - -

6. I § 65 c, *stk. 1*, indsættes efter »i denne lovs«: »§ 15, stk. 2,«.

Gældende formulering

§ 65 d. En kommunalbestyrelse kan træffe bestemmelse om nedsættelse af lokaludvalg, herunder om henlæggelse af beslutningskompetence til lokaludvalgene i nærmere angivne kommunale anliggender. Lokaludvalgenes medlemmer vælges af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et antal observatører deltager i lokaludvalgenes møder, samt at observatørerne modtager diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a.

Stk. 2-6. - - -

§ 68. Salg af kommunens faste ejendomme må ikke ske uden forudgående offentligt udbud. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved offentligt udbud samt regler om, at visse salg kan ske uden offentligt udbud.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke ved salg af fast ejendom til gennemførelse af offentligt støttet byggeri i henhold til lov om boligbyggeri og lov om almene boliger m.v.

Lovforslaget

7. I § 65 d, stk. 1, 3. pkt., udgår: », samt at observatørerne modtager diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse af udgifter og ydelse af anden støtte efter reglerne i § 16 a«.

8. I § 68, stk. 2, ændres »lov om almene boliger m.v.« til: »lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.«.

Til lovforslag nr. L 155. Skriftlig fremsættelse (31. januar 2001)

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse. (Ændrede regler om valg af borgmester og viceborgmester i kommuner med mellemformsstyre m.v.).

(Lovforslag nr. L 155).

Regeringen er i de seneste år fra kommunal side gjort opmærksom på, at enkelte bestemmelser i den kommunale styrelseslov kan forekomme u hensigtsmæssige.

Det gælder eksempelvis reglerne vedrørende valg af borgmester og formænd for de stående udvalg i kommuner med mellemformsstyre, det vil sige kommuner, hvor økonomiudvalget består af borgmesteren og formændene for de stående udvalg samt eventuelt et yderligere antal kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Efter de gældende regler herom vil den gruppe i kommunalbestyrelsen, som borgmesteren tilhører, i visse tilfælde kunne opnå en fordel ved, at borgmesteren – der i dag vælges ved flertalsvalg – anmelder sig som énmandsgruppe ved forholdstalsvalget af formændene for de stående udvalg. Det kan føre til, at den gruppe, som borgmesteren i øvrigt tilhører, får en udvalgspost mere, end gruppen ville have fået, hvis borgmesteren ikke havde anmeldt sig som énmandsgruppe.

Lovforslaget giver på denne baggrund kommunalbestyrelsen i kommuner, der har mellemformsstyre, mulighed for at bestemme, at borgmesteren vælges ved samme forholdstalsvalg som formændene for de stående udvalg. Med

forslaget imødekommes et ønske fra Københavns Borgerrepræsentation.

Endvidere gives der med forslaget – efter ønske fra kommunal side – mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan bemyndige økonomiudvalget til at træffe afgørelse om, hvilke kurser, som et kommunalbestyrelsesmedlem deltager i, der giver medlemmet ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse.

Desuden indeholder lovforslaget – ligeledes efter ønske fra kommunal side – ændrede regler om, hvem der er legitimeret til på kommunens vegne at underskrive dokumenter vedrørende køb og salg af fast ejendom, optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser. Forslaget indebærer, at magistratsmedlemmer og udvalgsformænd i kommuner med magistratsstyre eller delt administrativ ledelse legitimeres til at underskrive sådanne dokumenter. Efter de gældende regler er alene borgmesteren og viceborgmesteren legitimeret hertil.

Endelig gives der med forslaget – efter ønske fra kommunal side – indenrigsministeren hjemmel til at dispensere fra reglerne om indkaldelse af stedfortræder. En kommunalbestyrelse vil således med indenrigsministerens godkendelse kunne fastsætte regler i styrelsesvedtægten, der øger adgangen til stedfortræderindkaldelse i tilfælde, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem er forhindret i at varetage sine kommunale hverv.

Herudover indeholder lovforslaget alene mindre, tekniske ændringer.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.